

AKKA/LAA

Ziņas

AVIS:
Autoru portāls

12. lpp.

Elektroniskā
darbu
aprite
koncertu
licencēšanā

13. lpp.

Vizuālo
darbu
autortiesības
muzejos

17. lpp.

Amatierteātri
un autortiesības

17. lpp.

2 A O B 1 B 9

Vēl 22
Autortiesību bezgalības balvas

4. lpp.

Jura Vaivoda
Domskolas
sektets:
Artūrs Bīķernieks –
vokāls
Mārcis Briška –
sitāminstrumenti
Edžus Korsaks –
bass
Miks Jukumsons-
Jukumnieks –
trompete
Kristens Kupčs –
ģitāra
Elvis Lintiņš –
taustiņinstrumenti

Lai kopā labāk

Pagājušā gada decembris bija tik silts kā vēl nekad – krita visi iepriekšējie siltuma rekordi, ziedēja pienenes un rozes, zirnekļi auda tīklus, un uz siltajām zemēm dziedās laisties ne tikai pīles, bet arī zosis un varbūt vēl dažas labas sugas gājputni. Atsilušas šķita cilvēku attiecības – ielās redzējām smaidīgas sejas, garderoberes tantiņas pirmās padeva labdienu, un sejasgrāmatā savu bezgalīgo nīgrumu pauda tikai retais. Pavisam silta bija Latvijas ekonomika: lai gan iekšzemes kopprodukta pieaugums, salīdzinot ar aizpērnajiem rādītājiem, gada pirmajā pusē bija samazinājies, tomēr temperatūra kopumā bija diezgan augsta un solījās ieslīdēt karstuma kategorijā. Un vislielākais pieaugums sagaidāms intelektuālajā, tātad arī radošajās nozarēs.

“Radošums pāri visam!” – tas varētu būt labs uz pasaules ilglaicību un ilgtspējību virzīts sauklis, un mūsu autoru apvienība to patiešām uztver nopietni. Kaut gan radošums ir universāla un pastāvīga cilvēces kvalitāte, tomēr ir labāk, ja to veicina. Nu jau sesto gadu pavasarī Autoru dienās tika piešķirta Autora balva par pārstēdzošu un iedvesmojošu veikumu, kas publiskots iepriekšējos divos gados. Pērn ar to apbalvoti Andris Akmentiņš par romānu “Skolotāji”, Juris Karlsons par baletu “Antonija#Silmači” un Uldis Tīrons par scenāriju un režiju iestudējumam “Pēdējā Ļeņina eglīte”. Jau piekto gadu martā un septembrī piešķirtas stipendijas jaunu darbu radīšanai, pagājušajā gadā tās saņēmuši 50 autori – 23 stipendijas mūzikas jaundarbu radīšanai, pa 12 stipendijām rakstniecībā un vizuālajā mākslā, un vēl pa vienai filmu, multimediju mākslas un horeogrāfijas nozarēs. Jau divdesmit pirmo

reizi piešķirta Autortiesību bezgalības balva, to saņēmuši 22 autori, kuru darbi iepriekšējā gadā izmantoti visvairāk un visdažādākajos veidos – publiski izpildīti, pārraidīti TV, radio, publicēti, reproducēti mehāniskajā ierakstā, kinofilmās, teātra izrādēs u.c.

Ja saule diendienā silda visus vienādi, tad to īsti nevarētu teikt par cilvēcisko pasauli – te viss mainās, un vakardienas ierastā kārtība vairs nerada pārliedību par savu derīgumu rīt un parīt. Arvien lielāka daļa radošo darbu, bet jo sevišķi mūzika gan pasaulē kopumā, gan tieši Latvijā tiek patērēta internetā. Lietotājiem jauki, tomēr ne tik jauki šo darbu radītājiem – vēl pavisam nesen šķita bezcerīgi saņemt autoratlīdzību no lielajiem interneta tehnoloģiju gigantiem. Tomēr 2019. gads nesa pozitīvas pārmaiņas, Eiropas valstīm sadarbojoties līdzsvarotas digitālās ekonomikas virzienā: ir pieņemta jaunā Autortiesību direktīva, ko Eiropas autoru un komponistu biedrību apvienības GESAC prezidents Andersss Lassens nosaucis par Eiropas autoru nenovērtējamu uzvaru – tagad būšot iespēja izmantot savas tiesības un saņemt taisnīgu atlīdzību no tādām platformām kā *YouTube*, un tas ir tikai sākums. Varam arī teikt – šāds impulss radošās darbības pacēlumam noteikti ir vērtīgāks par ekonomikas impulsiem, jo tas silda sirdi un nerada globālās sasīšanas draudus.

Šādu uzvaru grūti izcīnīt vienam pašam, un pat viena autoru organizācija ar to nez vai tiktu galā. Tomēr ir skaidrs, ka stipra autoru organizācija var paveikt daudz vairāk, un tāpēc līdzās lieliem radošiem darbiem šogad novēlu katram AKKA/LAA biedram uzaicināt vismaz vienu jaunu autoru iestāties biedrībā. Kopā labāk!

Ar sirsnīgākajiem Jaunā gada vēlējumiem –

Valdis Muktupāvels,
AKKA/LAA prezidents

Jānis Straupe. “Mezozojs” 2008. Iļepa, h=6m. Foto: Sergejs Akuraters

**Radošu
2020.
gadu!**

Akka/Laa

LATVIJAS AUTORU
BIEDRĪBA

Vēl 22 Autortiesību bezgalības balvas

ABB 21. gadskārtā
balvu saņēma
14 darbu 22 autori.

Komponists **Arturs Maskats** – par mūziku baletam “Bīstamie sakari”, kas pirmizrādē piedzīvojis Latvijas Nacionālajā operā 2006. gada 6. maijā, iestudēts arī Poznaņā, Brno Operas un baleta teātrī, bijis viesizrādēs Maskavā, Staņislavskas un Ļeņina-Dančenko muzikālajā teātrī, arī Antoņina Dvoržāka teātrī Ostravā. 2007. gadā notis publicētas izdevniecībā “Mūzika Baltika”. **Latviešu simfoniskās mūzikas lielkoncertā baleta partitūra bija pārtapusi svītā**, kas 2017. gada 11. februārī piedzīvoja pasaules pirmatskaņojumu Latvijas Nacionālās operas un baleta orķestra sniegunā.

Pētniece **Sanita Bērziņa Reinsone** par dzīvesstāstu sakārtojumu “Meža meitas. 12 sievietes par dzīvi mājās, mežā, cietumā”, kas grāmatā izdots 2015. gadā (izdevējs – “Dienas Grāmata”), ar nosaukumu “Meža meitas” dramatisēts un iestudēts Valmieras Drāmas teātrī (pirmizrāde 2018. gada 12. janvārī), 2019. gadā iestudējums ierakstīts Latvijas Televīzijā un Lietuvas kultūras avīzē “*Šiaurės Atėnai*” publicēti grāmatas fragmenti (tulkojājs – *Audrius Musteikis*).

Rakstniece **Evija Gulbe** un māksliniece **Linda Lošina**, kas radījušas grāmatu sēriju par Koko un Riko (izdevējs – “Apgāds Zvaigzne ABC”) – pirmā grāmata par Koko un Riko 2011. gadā ieguva galveno balvu konkursā “Zvaigznes grāmata. Latviešu oriģinālliteratūra bērniem un jauniešiem” un 2012. gadā godalgota lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu žūrija”. 2016. gadā iznākuši “Koko un Riko jaunie piedzīvojumi”. Tāpat kā pirmajā “Koko un Riko”, arī jaunās grāmatas beigās ievietota spēle “Ej, kur deguns rāda!”. Pieejamas arī e-grāmatas. Izdota arī darbošanās grāmata un krāsojamā grāmata ar uzlīmēm. 2017. gadā iznākusi arī trešā lielā grāmata “Koko un Riko uzvedas kā eņģeļi”. 2017. gada septembrī Latvijas Leļļu teātrī iestudēts “Koko un Riko”, 2017. gada decembrī – iestudējums “Koko un Riko. Piedzīvojums ziemā”. 2019. gadā izdota arī grāmatas “Koko un Riko pēta skaitļus”, “Koko un Riko pēta burtus” un arī “Koko un Riko kalendārs 2020”. Darbi lasīti pasākumos, atskaņoti radio.

Foto: © Aivars Liepiņš

Lauris Subatnieks
atklāj
Autortiesību
bezgalības balvas
sarīkojumu

2019. gada 2. decembrī par darbu plašu un daudzveidīgu izmantojumu 2018. gadā un laikposmā līdz balvu pasniegšanai pie saviem īpašniekiem nonāca 22 Autortiesību bezgalības balvas (ABB). Laureātus ļauj noteikt darbu izmantojuma datorizēta uzskaitē, un tos AKKA/LAA meklē visā pārstāvētajā repertuārā – akadēmiskajā un populārajā mūzikā, rakstniecībā, vizuālajā mākslā, kino un horeogrāfijā.

Sīkāk par ABB skat.
[AKKA/LAA interneta vietnē.](#)

Dramaturģe **Baiba Jukņeviča** par lugas “Pavasara neprāts” regulāru un ilgstošu izmantojumu amatierētros kopš 2011. gada. Luga iestudēta Vecumnieku, Krustpils, Liezēres, Ilguciema, Lielauces, Liepupes, Strenču, Seces, Nīkrāces, Vārves, Užavas, Lapmežciema, Jaunannas, Virbu, Drustu, Staiceles, Gramzdas u.c. amatierētros. Luga PDF formātā publicēta arī Baibas Jukņevičas interneta vietnē.

Māksliniece **Arta Dumpe** – par skulptūras “Leo Svemps” iekļaušanu 2018. gada filmā “*Homo novus*”; par portretu – “Māra Zemdega”, “Džemma Skulme”, “Maija Tabaka” – reprodukcijām Latvijas Nacionālā mākslas muzeja katalogā “Portrets Latvijā. 20. gadsimts”, par darbu demonstrēšanu televīzijā, publiskošanu internetā un retranslēšanu Francijā un Vācijā.

Fotogrāfs **Ilmārs Znotiņš** – par 54 fotogrāfiju publicēšanu Pēterā Apiņa grāmatā “Latvijai – 100” (Medicīnas apgāds, 1918); par fotogrāfijas “Saspridzinātā Kadagas dzelzceļa tilta atjaunošanas darbi, 1991. gada 6. marts” publicēšanu Elitas Pētersones grāmatā “Ādaži – pagātnes dialogs ar tagadni” (izdevējs – Ādažu novada dome, 2019); par darbu demonstrēšanu Latvijas Televīzijā, publiskošanu internetā un retranslēšanu Spānijā, Francijā un Vācijā.

Mākslinieks **Imants Lancmanis** – par gleznu “Pašportrets pie ābolu vainaga, 2011” un “Asaru diena. Sievas portrets” publicēšanu Latvijas Nacionālā mākslas muzeja katalogā “Portrets Latvijā. 20. gadsimts”; par darbu “Rīga, Suvarova iela, 1971”, “Kalētu klēts II”, “Kalētu klēts III”, “Klusā daba, 1969” publicēšanu Elitas Ansones sastādītajā krājumā “Desmit epizodes 20. gadsimta otrās puses mākslā Latvijā” (izdevējs – Latvijas Nacionālais

mākslas muzejs, 2019); par gleznu “Pašportrets pie ābolu vainaga, 2011” demonstrēšanu videoprojeksijā “Staro Rīga 2018” un publicēšanu Pēterā Apiņa grāmatā “Latvijai – 100” (izdevējs – Medicīnas apgāds, 2018); par darbu raidīšanu televīzijā, publiskošanu internetā un retranslēšanu Francijā un Vācijā.

Vēl 22

Autortiesību bezgalības balvas

Turpinājums no 5. lpp.

Kinorežisors **Rolands Kalniņš**, operators **Miks Zvirbulis** un komponists **Imants Kalniņš** – par 1967. gada kinofilmu “Četri balti krekli/Elpojiēt dziļi...” – 2017. gadā restaurēta, filma ir publiski demonstrēta Latvijā un ārpus tās, tostarp – Kannu starptautiskā festivāla programmā “Kannu klasika/Cannes Classics”, publiskota tiešsaistes platformās, raidīta ēterā Latvijā un Igaunijā, retranslēta kabeļtīklos.

Mūzikas un apdares autori **Lauma Bērza** un **Reinis Sējāns** – par 2018. gada dziesmu “Sadziedami” grupai “Tautumeitas”. Darbs iekļauts grupas debijas albumā “Tautumeitas”, kas izdots “ONAIR Studios”, skanējis koncertos daudzviet Latvijā, tostarp arī XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku atklāšanas pasākumā Skonto stadionā, publiski atskaņots ierakstā, skanējis radio un televīzijā.

Dons, Ozols un **Kaspars Ansons** – par 2018. gada dziesmu “Salauzta sirds”, kas publiski skanējusi koncertos un pasākumos gan dzīvajā izpildījumā, gan ierakstā, arī Latvijas radio un komercradio ēterā, tāpat reproducēta albumā “Namiņš. Kaste. Vārdi”, ko 2018. gadā laidusi klajā ierakstu studija “Dons Music”.

Trīs vienā –
Kaspars Ansons,
Dons
un Ozols

Mūzikas un teksta autors **Marats Ogļezņevs** – par 2018. gada dziesmu “Roku okeāns”, kas skanējusi koncertos, publiski atskaņota ierakstā, plaši raidīta Latvijas radio un komercradio ēterā, iekļauta arī 2018. gada albumā “Ballplēsis”, ko ierakstījis “Bermudu divstūris”.

Komponists **Ēriks Ešenvalds** – par skaņdarbiem “*Nothorn Lights*” (2013) un “*Rivers of Light*” (2014), kas plaši izmantoti internetā Beļģijā, Nīderlandē, Vācijā, Zviedrijā un Honkongā, skanējuši koncertos ASV, Nīderlandē, Japānā, Dānijā, Taipejā, Čehijā, Krievijā, Igaunijā, Spānijā un Kanādā, ierakstos, radio un TV atskaņoti ASV, Somijā, Beļģijā, Dānijā, Zviedrijā un Šveicē.

Komponiste **Maija Einfelde** – par 2012. gada skaņdarbu “*Lux aeterna*” jauktajam korim – tas atskaņots koncertos Vācijā, Zviedrijā un arī ASV – ar Bostonas simfonisko orķestri.

Horeogrāfs **Agris Daņilevičs**, komponists **Kaspars Bārbals** un aranžētājs **Mikuss Čavarts** – par 2014. gada deju “Lielais Rīts”, kas izdejota vairāk nekā 200 koncertos un ierakstos plaši demonstrēta Latvijas Televīzijā.

Foto: © Alvars Liepiņš

Autortiesību
bezgalības
balvas
laureātu
pulkss
Dionīsa dārzā

Linda Lošina un
Evija Gulbe bauda
mākslinieka
Imanta Lancmaņa
aristokrātisko
šarmu

Mūžam
dzīvespriecīgā
tēlniece
Arta Dumpe

Agris Daņilevičs
ar balvas
pulksteni
vienā un
vīnāpulksteni
otrā rokā

AKKA/LAA

Ziņas

Divi Lauri
publikai izpauž
informāciju par
Artura Maskata
bīstamajiem
sakariem

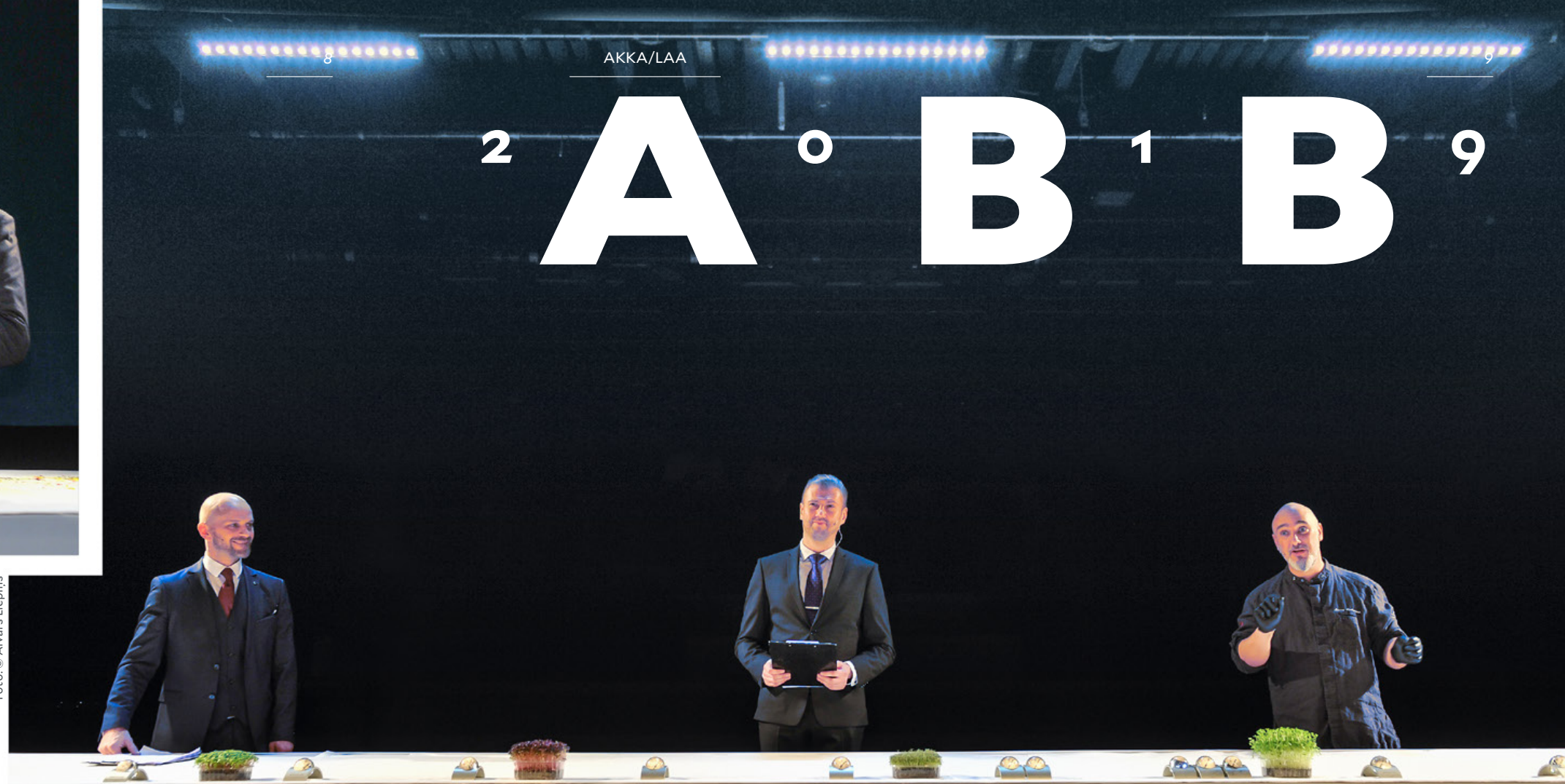

Imants Lancmanis
novērtē
cienasta
krāsu paleti

Foto: © Aivars Liepiņš

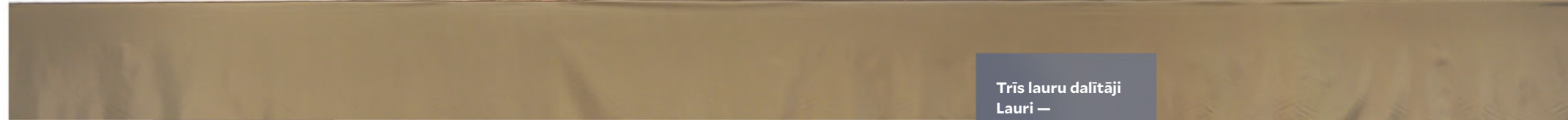

Lauris Aleksejevs
kulināri
interpretē
deju
"Lielais Rīts"

AKKA/LAA

2 A 0 B 1 B 9

Trīs lauru dalītāji
Lauri —
Dzelzītis,
Subatnieks
un Aleksejevs

Dionīsa
dārza ložās
lauru koku pavēnī
ierodas
Maija Einfelde

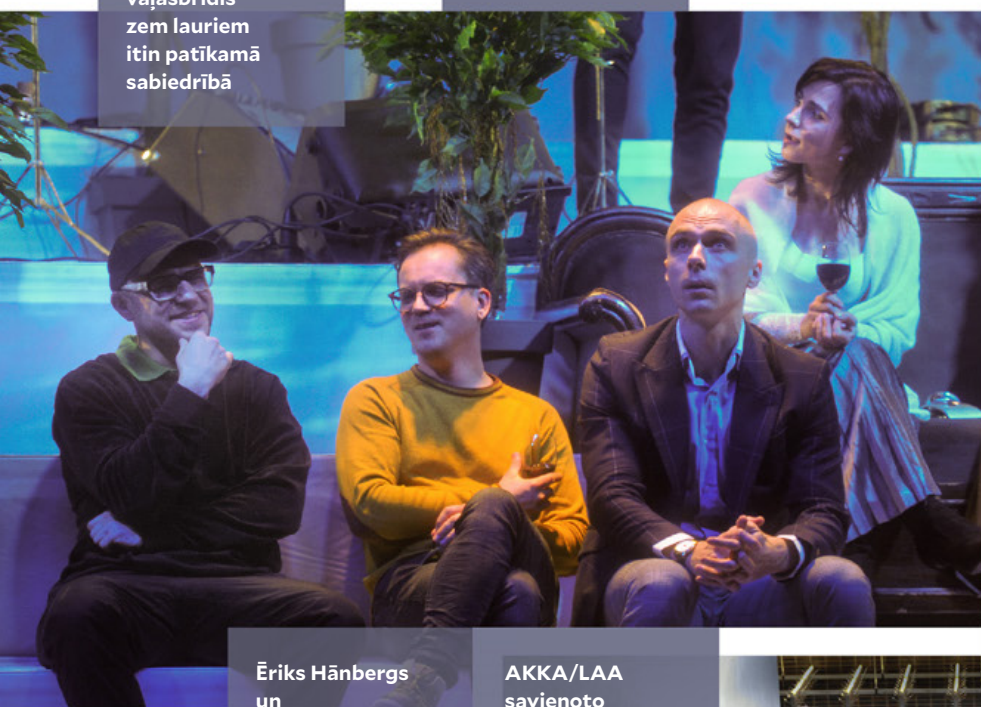
Tautumeita
Lauma Bērza
interesējas
par pasākumā
ievesto produktu
izcelsmi

Sanita
Bērziņa Reinsone
plāno
“Meža meitu”
turpmākās gaitas

Laureātu
vaļasbrīdis
zem lauriem
ītiņ patīkamā
sabiedrībā

Ēriks Hānbergs
un
Miks Zvirbulis
piesauc mūzas

AKKA/LAA
savienoto
štatu
ciešās rindas

Uz skatuves
lēģendas —
Miks Zvirbulis
un
Rolands Kalniņš

Pārsteigumi katru gadu!

Foto: © Mārtiņš Sosnovskis

Ir gadījies būt dažādu balvu un godalgu sadales pasākumos. Lielākoties daļa klātesošo sēž kā uz adatām un nemierīgi ausās – nosauks vai nenosauks?! Varbūt šoreiz paveiksies! Dažreiz mierīgākie ir tieši uzvarētāji, laikus pabrīdināti, ka būs jākāpj uz skatuves. Kaut vai no stresa mazināšanas viedokļa es dievinu AKKA/LAA Autortiesību bezgalības balvu, kur visi laureāti pasludināti laikus un klātesošajiem nav ilūziju vai baiļu, ka viņi tiks iesaistīti norisē. Turklāt nav žūriju un aizdomu par netaisnīgu vērtēšanu, jo verdikts izriet no nepielūdzamiem skaitļiem un faktiem jeb bezkaislīgas statistikas: autoru darbu dažādā lietojuma datorizētas uzskaites.

Protams, balvas dalītāji rūpējas par žanru daudzveidību, jo tiek godalgoti autori, kas pārstāv ne tikai mūziku, literatūru, teātra un kino nozari, kur it kā vieglāk sarēķināt lietojuma reizes, bet arī horeogrāfi, fotogrāfi un tēlotājmākslas dižgari. Dažam no viņiem par balvu savulaik bijis liels pārsteigums kā, piemēram, fotomāksliniekam Gvido Kajonam, kas ļoti priecājās, ka kopš tā laika tiek aicināts uz pasākumu gadu no gada. Fotosoma viņam plecā gluži tāpat kā fotogrāfam Aivaram Liepiņam – pastāvīgam šīs ceremonijas viesim un Bezgalības balvas ieguvējam 2018.gadā. „Tā ir lieliska iespēja – reizi gadā atnākt un visu baudīt no pirmās rindas. Esmu redzējis dažnedažādas balvu pasniegšanas ceremonijas un neliekuļojot, nevis kā balvas laureāts, varu teikt, ka šīs pasākums ir ļoti radošs un no visiem man patīk vislabāk. Katru gadu uzvedums ir citāds – žēl, ka tos nefilmē. Un fotografēšana šeit man ir pakārtota, jo bez tās vienkārši nevaru,” apgalvo Liepiņš, kas šajā autoru kompānijā jūtas kā ģimenes loceklis – pazīst lielāko daļu! Izņēmums esot jaunās paaudzes

šoreiz pie bezgalības pulksteņa viņš tika par dziesmu “Roku okeāns”, kas klātesošajiem senioriem noteikti lika raustīt plecus izbrīnā – kā vienu no latviešu akadēmiskā žanra izcilākajām komponistēm Maiju Einfeldi var salīdzināt ar pusi, kas nav gājis mūzikas skolā? Bet varbūt tieši tāda ir bezgalībai raksturīga iezīme – tai nav robežu un dogmu?

Citugad bija visai interesanti klausīties, kā apbalvotie mūziķi jaunā stilā tver to vai citu savu godalgoto kompozīciju. Šoreiz šādi piedzīvojumi izpalika, jo 2. decembra vakarā Dailies teātra Mazajā zālē skanēja Imanta Kalniņa un Māra Čaklā dziesmas no filmas “Elpojiēt dziļi”: uzstājās jaunieši – pasākumam par godu sapulcējies “Jura Vaivoda Domscolas sekstets” – un darīja to tiešām lieliski. Izlīdzinātais priekšnesums līdzsvaroja šā gada ceremonijas dinamisko norisi. Sasaucoties ar dziesmas vārdiem „nāc uz manām trepēm spēlēties”, laureāti tika sasēdināti uz kāpnēm, kļūstot par Pamelas Butānes radītās scenogrāfijas sastāvdaļu. Šis bija neaizdoms pārsteigums, jo iepriekšējos gados vakara varoņi ar balvu rokās laimīgi atgriezās savā sēdvietā. Ne visiem piedienēja rāpšanās pa pakāpieniem, un neparastas bija arī laureātu pieteikuma vizītkartes, kurās savus darbus viņiem nācās aprakstīt no garšas viedokļa. Par scenāriju un režiju rūpējās Krista Burāne un Mārtiņš Eihe, kas skatuves priekšā novietoja garu galdu, uz kura istus burvju trikus rādīja pavārs Lauris Aleksejevs, cilvēks, kas zina, cik nošu līniju nepieciešams melodijas pierakstam. Šoreiz viņš savas receptes pārvērta gleznās un arī pēc vārda kabatā nemeklēja, līdzīgi abiem pārējiem Lauriem – Subatniekam un Dzelzītim, kuru draudzīgā apcelšanās vakaru padarīja jo ģimeniski sirsnīgu.

Jā, trīs vadītāji – tas ir lieliski. Kādreiz tie bija Baha, Dalī un Puškina tēlos iemiesojušies

mūziķi, par kuriem Aivars iepriekš nav dzirdējis, bet pēc godināšanas cenšas noklausīties viņu skaņdarbus, lai saprastu, kas lācītim vēderā.

Par mūziku runājot... Ja visvairāk balvu 20 gadu laikā ieguvusi literāte Māra Zālīte, tad, iespējams, drīz viņas rekordam pietuvosies Marats Ogļezņevs – grupu “Musiqq” un “Bermudu divstūris” lipīgo hitu autors.

Jānis Paukštello, Andris Bērziņš un Artūrs Skrastiņš ar izciliem, šķiet, Ineses Zanderes scenārija tekstiem – tolaik uz Bezgalības balvu sadali varēja nākt kā uz augstas klases izrādi. 2014.gada Puškina – Intars Busulis – dažus uzvarētājus apveltīja ar sulīgām bučām, un kā kontrasts miesiskām baudām sekoja virkne ceremonijas scenāriju ar akcentu uz vizuālo mākslu un simboliku. Savukārt šā gada norisi varēja saukt par eksperimentu – laureātu vizītkartes nevis sniedza viņu daiļrades raksturojumu, bet gan apliecināja prāta asumu un improvizatora prasmi.

„Beigas bija tiešām asprātīgas, bet pret ēdiena piesaisti scenārijā man ir dalītas jūtas. Ļoti priecājos par Imantu Lancmani, Maiju Einfeldi, kopumā viss bija jauki un interesanti, un katrs gads nes patīkamas pārmaiņas,” slavēja kinozinātniece Anita Uzulniece, priecīga par režisora Rolanda Kalniņa un operatora Mika Zvirbuļa cildināšanu. Viņi, starp citu, nāca klajā ar trāpīgo apgalvojumu, ka reizēm labākais ēdiens ir tieši dzēriens.

Protams, ka ne jau no maizes vien būsī paēdis, un neatņemama šīs ikgadējās autoru tikšanās sastāvdaļa ir sirsnīgās sarunas, kas raisās pēc oficiālās daļas beigām. Omulības gaisotne kā parasti valdīja rakstnieka Ērika Hānberga klātbūtnē. Arī viņam katrugad esot interesanti uzzināt, ka Latvijas amatiereteātri iestudē ne tikai kolēģes Monikas Zīles darbus. „Parādās arvien jauni uzvārdi,” gandarīts ir autors, kas pats saņēmis divas Autortiesību bezgalības balvas: par stāstu “Pirmā grēka līcis” un “Plikie un pusplīkie” iestudējumiem. Ar profesionāla aci viņš vērtē arī katru apbalvošanas ceremonijas scenāriju: „Katru gadu joprojām ir pārsteigums – kā to dara. Radošais process ir caur un caur, sākot ar administrāciju, izvērtēšanu, turpinot ar apbalvošanu un svētku galdu.” Paša Hānberga darba galdu rotā viens no Bezgalības balvas pulksteņiem, otru viņš „deponējis” uz sievas Velgas galda. „Domāju, ka šajā kontekstā bezgalība vairāk jāsaprot pārmantojamības nozīmē. Ka procesi turpinās, ka nāc klāt citas kombinācijas, ko dzīve pasaka priekšā. Vai tad tā nav bezgalība, kad kaut kas ir ilgi noklusēts kā filma “Elpojiēt dziļi”, bet atkal un atkal turpinās?”

Balvas pulkstenis simbolizē gan laiku, gan lodes virsmas bezgalību, un, kā vēsta slavenais teiciens, savu lodī jau nedzird. Un noteikti pie tās – proti, šī vērtīgā pulksteņa – nākamgad tiks vairāki no jums! Kurš tas būs – redzēsim pēc gada. Uz tikšanos!

Daiga Mazvērsīte,
muzikoloģe un AKKA/LAA autore

AVIS: Autoru portāls

Autoru mantisko tiesību kolektīvu pārvaldījumu var īstenot, ja ir izpildīti vairāki priekšnoteikumi, to skaitā – kolektīvā pārvaldījuma organizācijas (turpmāk KPO) rīcībā jābūt rīkiem datu uzglabāšanai un efektīvai apstrādei. Kopš 2014. gada 1. janvāra, kad Latvijā sākām lietot eiro, AKKA/LAA darbam izmanto “AKKA/LAA Vispārējo informācijas sistēmu” jeb AVIS, kurā apvienoti tiesību īpašnieku, to darbu, izdevumu un iestudējumu reģistri, kā arī licencēšanas un sadales daļas.

Vienotas sistēmas izmantošana dod priekšrocības ne vien datu kvalitātē, bet arī datu ievadē un izgūšanā, tāpēc AVIS ir labi lietojams ne vien AKKA/LAA darbiniekiem, bet arī tiesību īpašniekiem, sniedzot ierobežotas piekļuves pakalpojumu – Autoru portālu.

Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likums, ar kuru tika pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2014/26/ES par autortiesību un blakustiesību kolektīvo pārvaldījumu un muzikālo darbu tiesību lietošanai tiešsaistē daudzteritoriālo licencēšanu iekšējā tirgū, cita starpā regulē KPO pienākumu nodrošināt caurspīdīgumu, ko AKKA/LAA realizē ar Autoru portāla sadaļas “Atskaites” starpniecību. Vēlamies norādīt, ka tiesību pārvaldījums tiek īstenots, balstoties uz 3 pamatakmeņu principu – tiesību īpašnieks, darba veids, tiesību veids. Uz šiem balstās autora līgums, licencēšana un sadale. Sadales tiek veiktas darba veida un tiesību (izmantojuma) veida līmenī (tāpēc atskaitē pie sadales nosaukuma drīzāk varēs redzēt “Muzikālu darbu reproducēšana, 2018. gads”, nevis “SIA “Baltie ieraksti” maksātās atlīdzības sadale”. Ja autoru interesē, vai konkrēts lietotājs ir pieprasījis licenci un maksājis atlīdzību par viņa darbu izmantojumu, lūdzam rakstīt autoriem@akka-laa.lv).

Lai lietotu Autoru portālu, tiesību īpašniekam jābūt noslēgtam līgumam ar

AKKA/LAA “Par autora mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu”. Pēc tā noslēgšanas AKKA/LAA uz līgumā norādīto e-pastu izsūta unikālu lietotāja vārdu un paroli, ar kuru autorizēties portālā www.akka-laa.lv. Autorizācija iespējama arī ar eParakstu (eID karti un eParaksts mobile). Ja Jums vēl nav piekļuves portālam, lūdzu rakstiet uz autoriem@akka-laa.lv.

Atskaites

Šobrīd Autoru portāls piedāvā triju veidu atskaites, no kurām pirmā ir “Paziņojums par fiziskajai personai izmaksātajām summām”, kas noder gada ienākumu deklarācijas sagatavošanai VID. “Autoratlīdzību izmaksu atskaite” ir pārskats par izvēlētajā periodā izmaksātās atlīdzības apmēru. Autoram noderīgākā ir “Autoratlīdzības aprēķina atskaite”, kurā sadales līmenī var izsekot darbu izmantojumam pa tiesību veidiem. Atgādinu, ka šajā atskaitē norādīti dati par atlīdzību pirms iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķina, savukārt atskaitē par pārskaitīto atlīdzību norādītas tiesību īpašniekam faktiski pārskaitītās summas.

AKKA/LAA nodrošina tiesību īpašniekiem Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likuma 36. pantā noteiktā pārskata saņemšanu. Tas iekļauj tiesību īpašnieka kontaktinformāciju, aprēķinātās atlīdzības apmēru, atskaitījumus pārvaldījuma izdevumu segšanai un citus datus. Lai saņemtu minēto pārskatu par 2018. gadu, lūdzu sazināties ar AKKA/LAA grāmatvedību (baiba.rapa@akka-laa.lv, tel. 67 315 632). Pārskatu par 2019. gadu AKKA/LAA plāno izsūtīt tiesību īpašniekiem 2020. gada aprīlī kopā ar paziņojumu par fiziskajai personai 2019. gadā izmaksātajām summām.

Ko vēl piedāvā portāls

Darbu reģistrācija

Atšķirībā no literāriem darbiem, kur dalīta autorība ir retums, muzikāliem un horeogrāfiskiem darbiem ir vidēji trīs tiesību īpašnieki. Šo darbu reģistrācija kalpo atlīdzības sadales vajadzībām. Pirmām kārtām aicinām reģistrēt darbus, kuri ir izziņoti, skanējuši koncertos, radio vai televīzijā, ir ierakstīti – tas ir, autora aktīvo repertuāru.

Darbu saraksts

Jauni portālā reģistrēti darbi uzreiz nenonāk autora darbu sarakstā – jūsu pieteikumu izskata darbinieks, tiek veikts atlīdzības procentuālais sadalījums starp autoriem, un tikai tad darbs tiek apstiprināts. Parasti process aizņem dažas dienas; pieteikumi tiek apstrādāti tādā secībā, kādā tie saņemti. Ja tulkojat literatūru vai aranžējat muzikālu darbu, jūsu pienākums ir saņemt atļauju no tiesību īpašnieka pirms darba reģistrācijas, jo AKKA/LAA darbinieks var lūgt šo atļauju uzrādīt.

Autoru portālā šobrīd varat reģistrēt jaunus pseidonīmus un izpildītājmākslinieku grupas, kurās darbojaties (sadaļa “Autora dati”). Jaunie pseidonīmi un grupu nosaukumi nonāk AVIS tiesību īpašnieku datubāzē, turklāt pseidonīmam tiek piešķirts unikāls IPI numurs, lai atvieglotu identifikāciju.

AKKA/LAA plāno uzlabot Autoru portāla funkcionalitāti, gaidām arī jūsu ieteikumus!

Ieva Dombrovska,

AKKA/LAA Dokumentācijas un sadales nodaļas vadītājas vietniece dokumentācijas jautājumos

Elektroniskā dokumentu aprīte koncertu licencēšanā

Kopš 2014. gada biedrība AKKA/LAA autoru darbu pārvaldījumu realizē vienotā informācijas sistēmā AVIS, tās ietvaros nodrošinot licenču līgumu vadību – licenču uzskaiti, saistību izpildi, atlīdzības inkasāciju, sadali, izmaksu. Licenču ņēmēji ziņas par rīkotajiem pasākumiem un izmantotajiem darbiem iesniedz gan papīra formātā, gan atsūtīt e-pastā. Saņemto informāciju AKKA/LAA darbinieki ievada programmā manuāli: katra pasākuma datumu un atskaņoto darbu sarakstu. Darbietilpīgi, tāpēc programmas AVIS otrais etaps paredz virzību uz elektronisko dokumentu aprīti.

AKKA/LAA kā multirepertuāra organizācija izsniedz licences muzikālo, literāro, dramatisko, vizuālo, audiovizuālo darbu lietojumam, un katra darba un izmantojuma veida pārvaldījums ir atšķirīgs. Tāpēc arī elektronisko dokumentu aprīte licencēšanā tiks ieviesta pakāpeniski, vispirms to praktizējot Muzikālo darbu nodaļā. Protams, arī Muzikālo darbu nodaļā licencēšanas pāreja uz elektronisko vidi nenotiek pēkšņi, atskaitei iesniegt elektroniski vispirms tiek piedāvāts koncertorganizācijām, vienreizēju pasākumu rīkotājiem dodot iespēju iesniegt atskaitei tradicionālā formā.

Atgādinām, ka visiem tiesību īpašniekiem, arī autoriem, kas pieteikušies publiskā patapinājuma atlīdzībai, ir iespēja vietnē akka-laa.lv pieslēgties savam personiskajam profilam, kur var redzēt gan reģistrēto darbu sarakstu, gan sekot līdzi atlīdzības izmaksai.

Lai kļūtu par reģistrētu lietotāju, ar AKKA/LAA jānoslēdz līgums par piekļuvi vietnei. Lai noslēgtu līgumu un saņemtu paroli vai atjaunotu to, kas nozaudēta, lūdzam rakstīt Autoru daļai (autoriem@akka-laa.lv) vai zvanīt pa tālruni 67506426.

Licenču līgumus, kuros noteikta elektroniska atskaišu iesniegšana, Muzikālo darbu nodaļa ar koncertu rīkotājiem un filmu demonstrētājiem sāka slēgt 2018. gada nogalē.

Ko paredz un kā funkcionē elektronisko dokumentu aprīte?

Līgumpartneri, kas vienojušies par elektronisku dokumentu aprīti, pēc līguma noslēgšanas saņem lietotājevārdu un paroli piekļuvei darbam AKKA/LAA klientu portālā. Portālā ir iespējams redzēt visas attiecīgajam licenciātam izsniegtās licences koncertu rīkošanai un filmu demonstrēšanai – gan aktuālās, gan tās, par kurām norēķini jau veikti. Licenciātam ir jāievada ziņas par katra rīkotā koncerta vai pasākuma norises datumu, vietu un ziņas par biļešu ieņēmumu vai apmeklētāju skaitu sarīkojumos bez ieejas maksas. Licenciātiem, kuri sniedz atskaitei par garāku periodu, piemēram, pusgadu, ir iespēja veidot atskaiti pakāpeniski, fiksējot ziņas par katru sarīkojumu tūlīt pēc tā norises, un saglabāt ievadītos datus līdz atskaitei iesniegšanas termiņam. Turklāt programma kontrolē, lai tiktu iesniegti visi autoratlīdzības aprēķināšanai nepieciešamie dati, neļaujot saglabāt nepilnīgu informāciju, piemēram, nenorādītu pasākuma apmeklētāju skaitu.

Kā liecina pirmā darbības gada analīze, sarīkojumu uzskaitē līgumpartneriem grūtības nav sagādājusī, problēmas radījusi pasākuma programmas jeb izmantoto darbu uzskaitījuma iesniegšana.

Programma ir būtiski svarīgs dokuments iekasētās atlīdzības sadalē, un katram programmā uzskaitītajam darbam ir ekonomiskā vērtība. Tāpēc, lai nodrošinātu izmantoto darbu precīzu uzskaiti, klientu portālā tiek piedāvātas vairākas iespējas iesniegt ziņas. Vispirms licenciātam ir nodrošināta pieeja AKKA/LAA muzikālo darbu katalogam, kur licenciāts var izvēlēties un atlasīt darbus gan pēc to nosaukumiem, gan arī kā filtru izmantojot grupas nosaukumu. Ja meklēto nav izdevies atrast katalogā, darbu nosaukumi un autoru vārdi jāievada manuāli. Un visbeidzot – licenciātam ir iespēja iesniegt programmu, to augšupielādējot kā datni.

Pēc elektroniskas atskaitei saņemšanas Muzikālo darbu nodaļas licencēšanas speciālisti izskata programmas, nosaka katra koncerta tarifa kategoriju un izraksta rēķinu. Savukārt Sadales nodaļai manuāli jāapstrādā tikai tie darbi, kurus koncertu rīkotāji nav varējuši atrast darbu katalogā.

Šobrīd jau varam analizēt dokumentu aprites pilnu ciklu, t.i., no līguma noslēgšanas līdz atlīdzības izmaksai, un esam izdarījuši pirmos secinājumus par elektronisko dokumentu aprites sistēmu, izskatījuši arī līgumpartneru ierosinājumus un ieteikumus sistēmas pilnveidošanai. Ir akceptēts licenciātu ierosinājums pagarināt atskaišu iesniegšanai atvēlēto sesijas laiku portālā. Patlaban risinām jautājumu par trīspusējo informācijas apmaiņu ar pašvaldībām – šo līgumu ietvaros atskaitei par darbu izmantojumu iesniedz kultūras/tautas namu vadītāji, savukārt rēķinu apmaksā pašvaldības.

Mainīt klientu paradumus nav vienkārši, un ne visi līgumpartneri ir gatavi pārmaiņām un piekrist lietot elektronisko atskaišu sistēmu. Apmācība un izskaidrošana sākotnējā etapā prasa laiku – piedalāmies gan novadu kultūras darbinieku semināros, gan konsultējam individuālos darbu lietotājus.

Elektroniskajai dokumentu aprītei koncertu un pasākumu licencēšanā ir milzīgs potenciāls. Jau šobrīd varam novērtēt tādus ieguvumus kā ātrums un kvalitāte – informācijas apmaiņa starp AKKA/LAA un licenciātu ir ātrāka un kvalitatīvāka, nekā izmantojot citus kanālus, piemēram, pastu. Ir iespēja iesniegtajās atskaitēs operatīvi samazināt līgumpartneru pieļautās kļūdas un neprecizitātes. Nākotnē varēsim izvērtēt arī ieguvumus administratīvo izmaksu jomā.

Ikviena autors ir ieinteresēts savu tiesību efektīvā pārvaldē, un tieši pats autors pavisam vienkārši var sekmēt gan savu, gan pārējo autoru tiesību kolektīvo pārvaldījumu. Kā? Reģistrējot biedrības datubāzē katru savu jauno darbu uzreiz pēc tā radīšanas, nevis pēc vairākkārtēja AKKA/LAA darbinieku aicinājuma. Jo pilnīgāka ir muzikālo darbu datubāze, jo precīzākas atskaitei varēs iesniegt darbu lietotāji.

Elektroniskā atskaišu sistēma ir sākusi darboties sekmīgi. Nākamā gada uzdevums – palielināt elektronisko dokumentu aprītē izsniegto licenču īpatsvaru.

Ināra Dombrovska,

AKKA/LAA Muzikālo darbu nodaļas vadītāja

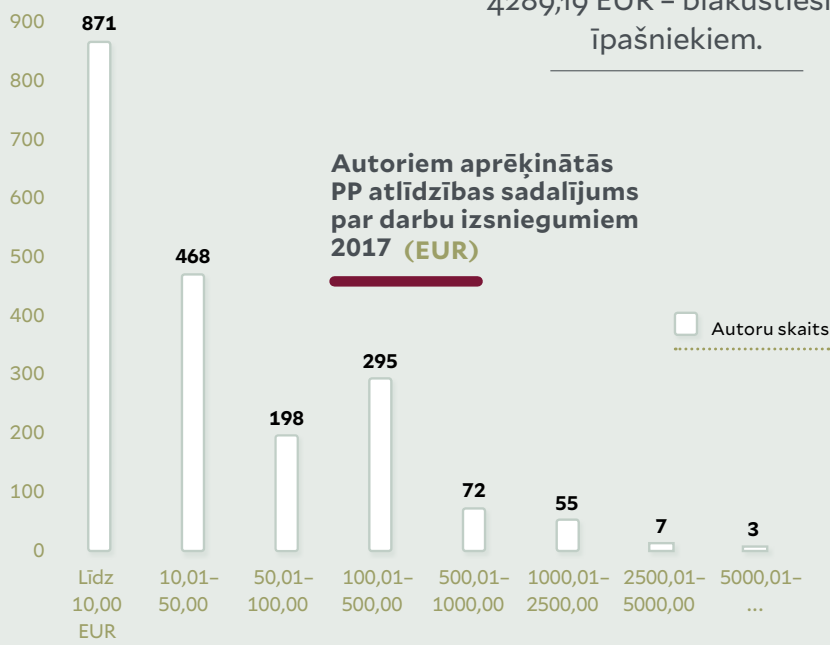
Publiskā patapinājuma atlīdzības sadale par darbu izsniegumiem 2018. gadā

Gada pēdējais mēnesis ir laiks, ko īpaši gaida rakstnieki, tulkotāji un mākslinieki, kuru sarakstītās, no citām valodām pārceltās vai ilustrētās grāmatas ir pieejamas bibliotēku lasītājiem, jo tieši tad tiek sadalīta atlīdzība par t.s. publisko patapinājumu – autoru darbu izsniegumu Latvijas bibliotēkās. 2019. gada decembris nebija izņēmums – autori saņēma atlīdzību par savu darbu publisko patapinājumu 2018. gadā. Kā allaž atlīdzība tika sadalīta atbilstoši darbu izsnieguma datiem. Šoreiz tos apkopoja 136 Latvijas bibliotēkās un to filiālēs, proti, Latvijas Universitātes bibliotēkā (8 filiāles), Rīgas Centrālajā bibliotēkā (27 filiāles), Jelgavas pilsētas bibliotēkā (27 filiāles), Cēsu Centrālajā bibliotēkā (29 filiāles), Latgales Centrālajā

bibliotēkā Daugavpilī (7 filiāles), Liepājas Centrālajā zinātniskajā bibliotēkā (37 filiāles) un Ventspils bibliotēkā (tikai CD, VHS un DVD).

Kopumā par grāmatu, nošu, fonogrammu un filmu kopiju izsniegumu šoreiz tika sadalīti 268 563,86 EUR, ko šim mērķim piešķīra LR Kultūras ministrija.

Par grāmatu,
nošu, fonogrammu un
filmu kopiju izsniegumu
tika sadalīti
268 563,86 EUR.
No šīs summas
264 274,67 EUR tika
autoriem, bet
4289,19 EUR – blakustiesību
īpašniekiem.

Publiskā patapinājuma
atlīdzības administrēšana notiek šādi:
dati par darbu izsniegumiem tiek apkopoti
par iepriekšējo gadu, bet atlīdzības izmaksa
tiek veikta nākamajā gadā, saņemot
Kultūras ministrijas piešķirto atlīdzību par
autordarbu izmantojumu valsts bibliotēkās.

264 274,67 EUR no šās summas tika
autoriem, bet 4289,19 – blakustiesību
īpašniekiem.

No kopējās summas 97,3% tika sadalīti
tieši grāmatu autoriem – to skaits šajā
sadalē sasniedza 1969, bet lielākā atlīdzība,
ko pirms nodokļu nomaksas saņēma viens
autors, bija 6737,17 EUR.

Kā jau ierasts, piedāvājam iepazīties
ar visvairāk lasīto latviešu oriģinālprozas
darbu TOP 25, kas veidots saskaņā ar
AKKA/LAA pētījumā aptverto Latvijas
bibliotēku izsnieguma datiem. Šoreiz
pirmajās sešās pozīcijās sarindojušās triju
rakstnieču – Māras Zālītes, Karīnas Račko
un Daces Judinas – grāmatas. Daci Judinu
varam apsveikt arī ar to, ka viņa ir autore
veseliem pieciem no TOP 25 atrodamajiem
darbiem, kas ir vēl nebijis rekords. Sarakstā
joprojām ir atrodama iepriekšējos divos
gados iecienītākā grāmata – Noras Ikstenas
“Mātes piens”, taču tagad pārcēlusies uz
astoto vietu.

Interesenti var iepazīties arī ar
bibliotēkās visbiežāk izsniegto latviešu
dzejas izdevumu TOP 10 – saraksta
augšgalā ir Pētera, Indras un Zanes Brūveru
veikums “Brūveri brūvē”, bet ar trijām
grāmatām pārstāvēts Guntars Račs.

Autoru ievēribai!

**Pieteikumi publiskā patapinājuma
atlīdzības saņemšanai (attiecas uz
autoriem, kas piesakās pirmo reizi)
un iepriekšējā gadā iznākušo grāmatu
pieteikumi jāiesniedz AKKA/LAA
līdz šā gada 1. jūnijam,
nevis 31. augustam, kā bija līdz šim.**

Pieteikuma veidlapas atradīsiet
[AKKA/LAA mājaslapā!](#)

Reinis Norkārklis,

AKKA/LAA Publiskā patapinājuma nodaļas vadītājs

Latviešu oriģinālproza, Top 25 Grāmatu izsniegumu skaits Latvijas bibliotēkās 2018

Nosaukums	Izsniegumu skaits
1. Māra Zālīte. <i>Paradīzes putni</i>	2243
2. Karīna Račko. <i>Saplēstās mežģīnes</i>	2149
3. Karīna Račko. <i>Debesis pelnos</i>	1709
4. Dace Judina. <i>Kad klusums kliedz</i>	1636
5. Dace Judina. <i>Tīritājs</i>	1402
6. Māra Zālīte. <i>Pieci pirksti</i>	1365
7. Arno Jundze. <i>Sarkanais dzīvsudrabs</i>	1352
8. Nora Ikstena. <i>Mātes piens</i>	1351
9. Ilze Freimane. <i>Magonēs laiks</i>	1269
10. Andris Akmentiņš. <i>Skolotāji</i>	1165
11. Dace Judina. <i>Gredzens</i>	1157
12. Inga Gaile. <i>Neredzami</i>	1142
13. Andra Manfelde. <i>Virsnieku sievas</i>	1081
14. Dace Judina. <i>Uzraksti man... vakar</i>	1072
15. Vilipsōns. <i>Nora Ikstena. Ārprātija piedzīvojumi</i>	1042
16. Inguna Ula Cepīte. <i>Ulsiks</i>	1039
17. Daina Avotiņa. <i>Likteņmezgli</i>	1019
18. Dace Judina. <i>Septiņi vakari</i>	989
19. Inguna Bauere. <i>Dieva riekšavā</i>	969
20. Baiba Zīle. <i>Melu meistars</i>	872
21. Daina Avotiņa. <i>Tāds laimīgs cilvēks</i>	864
22. Juris Rubenis. <i>Viņa un Viņš: mīlestība, attiecības, sekss</i>	840
23. Aivars Freimanis. <i>Katls</i>	839
24. Dace Judina. <i>Ceturtais kauliņš</i>	831
25. Aivars Kļavis. <i>Melnais akmens</i>	814

Latviešu oriģināldzeja, Top 10 Grāmatu izsniegumu skaits Latvijas bibliotēkās 2018

Nosaukums	Izsniegumu skaits
1. Pēters, Indra un Zane Brūveri. <i>Brūveri brūvē</i>	488
2. Guntars Račs. <i>365. Dzejoļi. 2. daļa</i>	469
3. Guntars Račs. <i>365. Dzejoļi. 1. daļa</i>	436
4. Uldis Auseklis. <i>Kaķēns margrietīnās</i>	266
5. Guntars Račs. <i>Laikam laika nav</i>	216
6. Maija Laukmane. <i>Divdesmit pieci mākoņi</i>	211
7. Kārlis Vērdiņš. <i>Tētis</i>	183
8. Inese Zandere. <i>Iekšīņa un āriņa</i>	176
9. Ojārs Vācietis. <i>Astoņi kustoni</i>	145
10. Māra Cielēna. <i>Pūcumižā mums jāpietur</i>	136
10. Inese Zandere. <i>Līze Analīze un citi slimnīcas skaitāmpanti</i>	136

Desmitais Autora stipendijas konkurss

Līdz 2020. gada
1. martam
individuāli Latvijas
autori, kas saņem
atlīdzību par savu
darbu izmantojumu
ar AKKA/LAA
starpniecību,
aicināti pieteikties jau
desmitajā AKKA/LAA
Autora stipendijas
(AS) konkursā.
AS apmērs vienam
stipendiātam ir
700 EUR.

AKKA/LAA padomei
adresēts datēts un
parakstīts pieteikums
jāiesniedz gan papīra,
gan elektroniskā
formātā (A. Čaka
iela 97, Rīga, LV-1011;
info@akka-laa.lv).

Pieteikumā
iekļaujams iecerētā
darba apraksts ne
vairāk kā vienas
A4 lapas apjomā,
norādot arī darba
mērķi, auditoriju,
īstenošanas gaitu,
īpašās kvalitātes.
Ja autors vēlas,
aprakstam var
pievienot pielikumus.
AS konkursam nevar
pieteikt iesāktus
vai jau īstenotus
darbus, un saskaņā
ar nolikumu tajā nav
tiesīgi piedalīties
autori, kuri AS
saņēmuši iepriekš
un kopš stipendijas
saņemšanas nav
pagājuši divi gadi.
Padomes lēmums
būs zināms marta
nogalē.

Pilnu nolikuma
tekstu sk. vietnē
akka-laa.lv!

Gaidām pieteikumus Autora balvai

Ikviena AKKA/LAA
pārstāvēts autors
ir aicināts izvirzīt
kandidatūru
Autora balvai 2020
par jaunu kolēģa
darbu, kas pārstēdzis
ar novatorismu,
profesionālismu un
izcilu māksliniecisko
kvalitāti.

Autora balvu 2020
piešķirs Latvijas
autoram par darbu,
kurš publicēts
laikposmā no 2018.
gada marta līdz
2020. gada februārim
ieskaitot.
**Kandidatūras
izvirzīšanas
termiņš – 5.03.2020.,**
nogādājot rakstveida
pieteikumu ar
pamatojumu
AKKA/LAA A. Čaka
ielā 97 Rīgā, LV-1011.

Balvas pie laureātiem
nonāks š.g. 23. aprīlī –
Autoru pusdienās un
Pasaules grāmatu un
autortiesību dienā.

Autora balvas
nolikums pieejams
vietnē akka-laa.lv.

Nesēja atlīdzība jāmaksā arī mobilo ierīču ražotājiem un ievedējiem

Eiropas autoru un
komponistu biedrību
apvienība *GESAC*
līdz ar vēl 11 autoru
organizācijām
2019. gada
19. septembrī
nāca klajā ar

kopīgu aicinājumu
ES likumdevējiem
atbalstīt Eiropas
intereses un stingri
iestāties pret iekārtu
ražotāju jaudīgajiem
centieniem vājināt
ES likumus, kas
autoriem, izpildītājiem
un ierakstu
producentiem nosaka
kompensāciju par
tādu ierīču ražošanu,

kas nodrošina datu
ierakstu funkciju.
T.s. nesēja atlīdzības
sistēma gandrīz visās
Eiropas valstīs radošo
procesu balstījusi
desmitiem gadu.
Visvairāk mobilo
ierīču 2018. gadā
Eiropā pārdevušās
Apple, Huawei, LG,
Samsung un *Xiaomi*.
Neviena no tām nav

Eiropas uzņēmums.
Tīrgus izpēte
rāda, ka nesēja
atlīdzības izmaksas
neiespaidī ierīču
cenu. Lielbritānijā,
kur nesēja atlīdzības
princips nav
iestrādāts likumā,
tālrunis var būt
dārgāks nekā Francijā,
kur šī prakse ir sena
un pārbaudīta.

Ķīnas, Dienvidkorejas
un ASV kompānijas,
aizsedzoties ar
saukli par “digitālo
Eiropu”, no nesēja
atlīdzības izmaksas
grib atbrīvoties
tikai ar vienu
mērķi – pēc iespējas
vairot savu peļņu,
cenas saglabājot
tajā pašā un vēl
augstākā līmenī.

Neko no tā neiegūs
ne autori,
ne patērētāji.
Mobilie tālruni
joprojām nav
minēti arī Latvijas
Republikas Ministru
kabineta noteikumos
nr. 321, kur uzskaitītas
reproducēšanai
izmantojamās
iekārtas.

Ko lemj padome un kopsapulce

Pēc **2019. gada 1. augusta** kopsapulces, kas nebija lemttiesīga kvoruma trūkuma dēļ, padome sanāca uz sēdi, lai AKKA/LAA biedru rindās uzņemtu vēl četrus autorus un lemtu par atkārtotās kopsapulces datumu, laiku un vietu.

Atkārtotā kopsapulce tika sasaukta **ceturtdien, 22. augustā**, plkst. 15 AKKA/LAA birojā Rīgā, A. Čaka ielā 97, un bija lemttiesīga neatkarīgi no klātesošo biedru skaita. Dalībnieki – 21 AKKA/LAA biedrs personīgi un 4, kas pārstāvēti uz pilnvaras pamata. AKKA/LAA izpilddirektore Inese Paklone iepazīstināja sapulci ar pārskatu par biedrības darbu 2018. gadā – ikgadējo atklātības ziņojumu. Tas līdz ar gada finanšu pārskatu pieejams vietnē akka-laa.lv. Jautājumu un komentāru sadaļā Inese Paklone skaidroja, kā veidojas atšķirīgās atskaitījumu likmes pārvaldījuma izdevumu segšanai, cik detalizētas atskaites autoriem iespējams nodrošināt, izmaksas par šo darbu pārmērīgi nesakāpinot. Vienbalsīgi apstiprinājusi izpilddirektores atklātības ziņojumu, kopsapulce noklausījās biedrības prezidenta Valda Muktupāvela pārskatu par padomes darbu 2018. gadā.

Izskanēja jautājums par to, ko biedriba un padome dara, lai vairotu biedru skaitu, – vai par šādu iespēju tiek informēti autori, kas nāk slēgt līgumu par mantisko tiesību pārvaldījumu. Atbilde – kopš vasaras sākuma ik autors, slēdzot līgumu, saņem informatīvu flajeri par to, ko AKKA/LAA dara no savas puses un kas jāzina pašam tiesību īpašniekam, citstarp – ka pastāv iespēja kļūt par AKKA/LAA biedru un piedalīties biedrības pārvaldes darbā. Arī šī informācija pieejama vietnē akka-laa.lv. Noklausījusies izpilddirektores atklātības ziņojumu un prezidenta nolasītos atklātības ziņojumus par visiem padomes locekļiem, kopsapulce ar balsu vairākumu apstiprināja izmaiņas Vispārīgajos noteikumos par tiesību pārvaldības ieņēmumu sadali: iepriekšējā redakcijā Latvijā iekasētās nesēja atlīdzības sadales noteikumos bija paredzēts atlīdzības procentuālais sadalījums, taču tas pamatojās uz jau novecojušiem datiem (2012. gada SKDS aptauju par autordarbu kopēšanu un ierakstīšanu). Jaunajā redakcijā likta atsaucē nevis uz konkrētu, bet „jauno kā pētījumu”, līdz ar to padome varēs noteikt procentuālo sadalījumu, balstoties uz svaigākajiem datiem un neatkarīgi no tā, kurš pētījumu nodrošinājis – KM vai AKKA/LAA.

19. septembrī noslēdzās devītais Autora stipendijas konkurss: izvērtējusi 70 pieteikumus, biedrības padome piešķirā stipendijas (katram 700 eiro) jaunu darbu radīšanai. Stipendijas finansē AKKA/LAA Kultūras un izglītības fonds. Tās saņēma: **Ilze Arne** (mūzika), **Andris Akmentiņš** (rakstniecība), **Inga Ābele** (rakstniecība), **Andris Balodis** (mūzika), **Pauls Dambis** (mūzika), **Reinis Dzudzilo** (vizuālā māksla), **Maiga Einfelde** (mūzika), **Dāvis Jurka** (mūzika), **Frančeska Kirke** (vizuālā māksla), **Māris Lasmanis** (mūzika), **Daiga Mazvērsīte** (rakstniecība), **Sergejs Moreino** (rakstniecība), **Oskars Orlovs** (rakstniecība), **Armīns Ozoliņš** (vizuālā māksla), **Jānis Ozoliņš** (mūzika), **Madara Pētersone** (mūzika), **Inga Pizāne** (rakstniecība), **Velta Emilija Platupe** (vizuālā māksla), **Aigars Raumanis** (mūzika), **Jānis Rubīks** (mūzika), **Gita Treice** (vizuālā māksla), **Dainis Vuškāns** (mūzika),

Aija Zariņa (vizuālā māksla) un **Kristīne Želve** (filmas).

AKKA/LAA biedru pulks papildinājās ar 1 jaunu biedru, un padome izskatīja Latvijas Mūzikas informācijas centra lūgumu finansiāli atbalstīt jaunizveidoto interneta radio platformu. Lēmums tika atlikts līdz brīdim, kad būs skaidrība par KI fonda nākamā gada budžetu.

17. oktobrī AKKA/LAA padome apstiprināja grozījumus Autora stipendijas nolikumā, konkretizējot vairākus noteikumus. Turpmāk radošās stipendijas saņēmējs nākamajam konkursam varēs pieteikties pēc 2 gadiem un stipendija nebūs paredzēta zinātniskiem pētījumiem, darbu pavairošanas un radīšanas tehnisko izmaksu segšanai, tajā skaitā fonogrammu un sarīkojumu producēšanai, izstāžu iekārtošanai. Grozījumi stājās spēkā 2020. gada 1. janvārī. Padome uzzināja, ka Autortiesību bezgalības balvas 2019. šāgada laureāti saņēms 2019. gada 2. decembrī (pirmdienā) plkst. 19 Dailes teātra Mazajā zālē. Par scenāriju un režiju rūpējās Krista Burāne un Mārtiņš Eihe. Dienaskārtībā bija arī jautājums par iespēju katram autoram regulāri saņemt detalizētu atskaiti par darbu izmantojumu,

norādot darba izmantošanas laiku, vietu un pasākuma nosaukumu. Dokumentācijas un sadales nodaļa ziņoja, ka šādu pieprasījumu līdz šim bijis ne vairāk par 3 gadā un atskaites sagatavotas manuāli. Padome vienojās, ka šo pakalpojumu nepieciešamības gadījumā jau tagad ir iespējams saņemt un, ja salīdzinām ar pieprasījumu, atskaites automātiski ģenerējošas sistēmas radīšana ir nesamērīgi dārga un ekonomiski nepamatota.

19. decembra sēdē padome izskatīja un apstiprināja AKKA/LAA plānoto ieņēmumu un izdevumu tāmi 2020. gadam. Tika apstiprinātas arī izmaiņas Publiskā patapinājuma izpētes nolikumā – turpmāk pieteikumus par iepriekšējā gadā izdotajām grāmatām no autoriem gaidīsīm līdz 1. jūnijam. Grozīti vairāki tarifi. Ar 2020. gada 1. janvāri tarifu par mūzikas izmantojumu teātra iestudējumos nosaka pēc principa – mūzikas % no izrādes kopapjoma, kā minimumu nosakot 0,1% un maksimumu 6% no biļešu bruto ieņēmumiem. Tarifs par muzikālu darbu vienreizēju reproducēšanu un publiskošanu, padarot tos pieejamus sabiedrībai, nav mainījies kopš 2015. gada. Runa ir par t.s. video *on*

demand jeb pēc pieprasījuma. Tarifs tiek papildināts ar noteikumu par straumējuma reizēm ar minimālo mēneša autoratlīdzības maksājumu 25 EUR apmērā par straumējumiem skaitā līdz 5 000. Papildināts arī tarifs par muzikālu darbu izmantojumu elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos. Radio un TV autoratlīdzības maksā % no reklāmas ieņēmumiem, taču ir tādi, kam maksājums ir neiedomājami niecīgs. Tas skaidrojams ar to, ka radiostacija nodibinājusi meitas uzņēmumus – citas juridiskas personas, caur ko administrē ieņēmumus no reklāmas, AKKA/LAA tos neuzrādot. Tarifa grozījumos noteikts, ka reklāmas ieņēmumi jāuzrāda arī autoru darbu izmantotāja meitas uzņēmumiem. Padome izskatīja arī SIA “Tet” vēstuli – runa ir par Virszemes TV, kam 1,5% tarifs šķiet par augstu. Uzņēmums lūdza atskaitīt tehniskās izmaksas vai piemērot tarifu 1% apmērā. Padome vienojās neatbalstīt SIA “Tet” priekšlikumu, uzskatot, ka tas nav vērtējams kā taisnīgs autoratlīdzības apmēra noteikšanas veids, un nobalsoja par esošā regulējuma saglabāšanu.

Vizuālo darbu autortiesības muzejos

Latvijā ir vairāk nekā 130 valsts, pašvaldību un privāti dibinātu muzeju. Jebkurā no tiem atradīsies kāda mākslinieka vai fotogrāfa darbs. Tie muzejos nonāk gan ar autoru, gan mantinieku ziņu. Muzeji ar krājumā esošajiem priekšmetiem rīkojas saskaņā ar Muzeja likumu un tā, lai nepārkāptu autortiesības.

Par spīti tam gadās, ka autoriem vai viņu tiesību mantiniekiem rodas neskaidrības. Dāvinot priekšmetus muzejiem, būtu jāpievērš uzmanība līgumos ietvertajiem punktiem par to, kādas tiesības sev patur muzejs un kādas paliek autoram. Saskaņā ar šobrīd spēkā esošo Autortiesību likumu muzeji bez saskaņošanas ar autoru var savā krājumā esošos priekšmetus izstādīt vai reproducēt, ja mērķis ir saglabāt darba oriģinālu. Tomēr, ja muzejs vēlas darbus reproducēt, piemēram, interaktīvajā monitorā, publicēt reklāmas izdevumos vai bukletos, katalogos, pastkartēs, uz suvenīriem, grāmatās, izmantot izglītojošās programmās, ievietot savā mājaslapā vai sociālo tīklu profilos, ir jāsaņem autora/tiesību īpašnieka atļauja. Samērā jauns izmantojuma veids ir *mobilās lietotnes*, kad interesents, pat neatnākot uz muzeju, savā mobilajā telefonā vai planšetē jau var gūt priekšstatu un informāciju par muzejā esošajiem darbiem. Šis arī ir mākslas un fotogrāfisko darbu

izmantojuma veids, kurš ietver oriģināla reproducēšanu un attēla padarīšanu par pieejamu ar mobilās lietotnes palīdzību, un par šādu izmantojumu muzejam ir jāsaņem autora/tiesību īpašnieka atļauja. Šobrīd veiksmīgi darbojas Latvijas Nacionālā mākslas muzeja lietotne, kas ļauj iepazīties ar “Vienas glezns stāstu” un “Viena fotogrāfa stāstu”. Jāpiebilst, ka tehnoloģijas attīstās ļoti strauji un, iespējams, pavisam tuvā nākotnē tādas mobilās lietotnes piedāvās katrs muzejs. Viens no vērienīgākajiem projektiem saistībā ar muzeju krājumus esošo darbu digitalizāciju ir Nacionālais muzeju krājumu kopkatalogs (www.nmkk.lv), kura saturs pamazām papildinās ne vien ar muzeju priekšmetu aprakstiem, bet arī vizuālajiem pielikumiem. Šā projekta ietvaros katram muzejam ir iespēja katalogā ievietot arī aizsargātu darbu digitālās kopijas un par to, ka darbs tiek padarīts pieejams internetā, tiesību īpašniekam ir paredzēta atlīdzība. Pieņemot krājumā autoru darbus, muzeji nereti piedāvā līgumus par visiem iepriekš minētajiem izmantojumiem un tajos arī iekļauj punktu, ka autors vai mantinieks piekrīt darbu izmantojumam bez atlīdzības. Šādu punktu esamība līgumos nav nekas pretlikumīgs, tomēr dāvinātājam to vajadzētu izvērtēt, it īpaši, ja līgums par autora tiesību mantisko pārvaldījumu jau ir noslēgts ar AKKA/LAA, kas paredz autoratlīdzības iekasēšanu par uzticētajiem darbu veidiem un tiesībām. Lai izvairītos no nevajadzīgiem pārpratumiem, autorus vai mantiniekus šādos gadījumos lūdzam sazināties ar mums un darīt zināmu vai nu darbu sarakstu, vai muzejiem nodotās tiesības.

Inga Mūrniece,

AKKA/LAA Vizuālo darbu nodaļas vadītāja

Amatierteātri un autortiesības

Kā ikkatru gadu, arī 2019. gada rudenī tiku uzaicināta piedalīties Latvijas amatierteātru režisoru seminārā, ko rīkoja Latvijas Nacionālais kultūras centrs (LNKC). Sadarbība ar LNKC ir izvērtusies ļoti produktīva, jo regulāri apmaināmies ar informāciju par viņu rīkotajām skatēm, to dalībniekiem un iestudējumiem no vienas puses un AKKA/LAA izsniegtajām licencēm amatierteātriem no otras puses, kas ļauj sekot autordarbu izmantojumam amatierteātru iestudējumos.

LNKC rīkoto pasākumu nolikumos iestrādāta prasība, ka “skates dalībnieks ir atbildīgs par autortiesību ievērošanu saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteikto”, kas lieku reizi atgādina, ka autortiesības jāievēro arī valsts institūcijām.

Tomēr ik pa laikam tiek veikts Latvijas iestudējumu monitorings, lai pārbaudītu, vai visi jautājumi ir sakārtoti. 2019. gada augustā veicām kontrolpārbaudi Latvijas mazpilsētu un pagastu amatierteātru svētkos, kas tika svinēti Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā un ko rīkoja LNKC. Sākotnējā pārbaude, izskatot programā paredzēto iestudējumu sarakstu un pārbaudot teātru iesniegtos iestudējumu pieteikumus un AKKA/LAA izsniegtās pārstāvēto autoru darbu izmantošanas atļaujas, šķietami uzrādīja, ka visam vajadzētu būt kārtībā. Tomēr,

Atskaites autoriem

Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likuma 36. pants noteic, ka ne vēlāk kā 12 mēnešus pēc finanšu gada beigām AKKA/LAA sniedz pārstāvētajam autortiesību subjektam informāciju par:

- kontaktainformāciju, ko viņš atļāvis

kolektīvā pārvaldījuma organizācijai izmantot autortiesību subjekta noskaidrošanai un atrašanai;

- iepriekšējā finanšu gadā aprēķinātajiem ieņēmumiem no tiesību pārvaldības;
- atlīdzību sadalījumā pa pārvaldītajām tiesībām un izmantošanas veidiem, kuru kolektīvā pārvaldījuma

organizācija iepriekšējā finanšu gadā izmaksājusi autortiesību subjektam;

- laikposmu, kurā notikusi darba izmantošana, par ko autortiesību subjektam aprēķināta un izmaksāta atlīdzība;
- iepriekšējā finanšu gadā veiktajiem atskaitījumiem

pārvaldījuma izdevumu segšanai;

- atskaitījumiem, kas iepriekšējā finanšu gadā veikti ar pārvaldījuma izdevumiem nesaistītiem mērķiem, tai skaitā atskaitījumiem sociālo, kultūras vai izglītības pakalpojumu sniegšanai;
- visiem autortiesību subjektam

aprēķinātajiem, bet neizmaksātajiem ieņēmumiem no tiesību pārvaldības.

Autori, kas ar AKKA/LAA noslēguši pilnvarojuma līgumu, atskaiti saņems aprīlī kopā ar paziņojumu par fiziskajai personai iepriekšējā gadā izmaksātajām summām.

Ja aprēķinātās un izmaksātās atlīdzības pārskata atskaiti vēlaties saņemt agrāk, lūdzam veikt pieprasījumu, sazinoties ar AKKA/LAA grāmatvedību: baiba.rapa@akka-laa.lv (67315632).

Jau vairāk nekā piecus gadus autoratlīdzības maksājums amatierteātru iestudējumiem ir nemainīgs – 15,00 eiro par

ik izrādītu iestudējumu, kurā tiek izmantoti AKKA/LAA pārstāvētu autoru darbi. Izstrādājot šo speciālo amatierteātru tarifu, ņēmām vērā, ka liela daļa amatierteātru savas izrādes rāda bez maksas, vai arī ieņēmumi no pārdotajām biļetēm ir simboliski.

izmantota arī mūzika, sevišķi, ja tiek iestudētas klasiskās Rūdolfa Blaumaņa vai Ādolfā Alunāna lugas. Un nav daudz tādu amatierteātru, kuriem ir pašiem savs vietējais komponists, kas sacer mūziku sava amatierteātra iestudējumiem. Lielākoties tiek izmantoti jau esoši muzikāli darbi, kas pārsvarā ir aizsargāti un par kuru izmantojumu jāsaņem autoru (šajā gadījumā – AKKA/LAA kā autoru pārstāvja) atļauja. Tādējādi varam secināt, ka arī amatierteātros tiek iestudēti darbi, kas ir vairāku autoru kopdarba sintēze – pamatā, protams, joprojām ir luga (gan latviešu, gan arī citā valodā rakstīta, kas nozīmē, ka atļauja jāsaņem arī par tulkojuma izmantošanu), iestudējumā skan mūzika (kā jau minēts – pārsvarā jau

esoši muzikāli darbi), iestudējumā – sevišķi brīvdabas iestudējumos, kas tiek veidoti ap Jāņiem, – iekļautas dejas (horeogrāfa darbs!), un dažreiz tomēr ir arī autora radīta scenogrāfija un kostīmi. Protams, vairāku autoru darbu izmantojums vienā iestudējumā atkarīgs no ļoti dažādiem faktoriem – no aktieru sastāva, režisora radošā gara, un bieži vien no svara ir arī finansējums, ko piešķir pašvaldība, kuras pārziņā teātris darbojas.

Jau vairāk nekā piecus gadus autoratlīdzības maksājums amatierteātru iestudējumiem ir nemainīgs – 15,00 eiro par ik izrādītu iestudējumu, kurā tiek izmantoti AKKA/LAA pārstāvētu autoru darbi. Izstrādājot šo speciālo amatierteātru tarifu, ņēmām vērā, ka liela daļa amatierteātru savas izrādes rāda bez maksas, vai arī ieņēmumi no pārdotajām biļetēm ir simboliski. Vienlaikus ieviesām papildinājumu – ja amatierteātrim ir maksas izrādes, tiek piemēroti procentu maksājumi no biļešu bruto ieņēmumiem (analoģiski, kā tas ir profesionālajiem teātriem un neatkarīgajām teātru kompānijām), bet ne mazāk kā minētie 15,00 eiro par iestudējuma izrādīšanas reizi. Analizējot 2018. gadā un 2019. gada 1. pusē iesniegtās atskaites par notikušajām izrādēm, jāsecina, ka arvien biežāk piemērojam procentu maksājumu, jo biļešu ieņēmumi ir pietiekami lieli, lai izrakstītu lielākus maksājamās autoratlīdzības rēķinus.

Atskaitēs uzrādīto spēlēto izrāžu skaita amplitūda – no vienas līdz desmit reizēm gada laikā. Lielākā daļa amatierteātru gada laikā savus iestudējumus parāda vienu (18% no izsniegto licenču skaita), divas (20%) vai trīs (10%) reizes. Tomēr ir arī teātri, kas iestudēto izrādi skatītājiem gada laikā piedāvā pat 8–11 reizes (Limbaži, Koknese, Valka, Brocēni, Gulbene, Vārme, Jūrmala un Rīgas Skolēnu pils teātris “Zīļuks”).

Seminārā režisoriem joprojām nācās atgādināt jau iepriekš konstatēto tendenci – daļa teātru iestudējuma atļaujas kārtu tikai pirms piedalīšanās skatē, jo to pieprasa skates nolikums. Lai arī ik gadu ir stāstīts un skaidrots, ka likums prasa atļaujas saņemšanu jau pirms pirmizrādes (kas teātra iestudējumu gadījumā nozīmē – kārtot atļauju būtu jāsaņem jau pirms iestudēšanas, lai ir skaidri visi ar iestudēšanu saistītie nosacījumi un finansālās izmaksas), diemžēl ierastais tiesiskais nihilisms joprojām atspoguļojas arī šajā jomā. Atkārtoti tika uzsvērts Autortiesību likumā teiktais, ka atļauja jākārt pirms darba izmantošanas. Protams, ļoti daudz atkarīgs arī no konkrētā cilvēka – ir teātri, ar kuriem mums nekad nav bijis problēmu – ne savlaicīgas pieteikumu iesniegšanas, ne atskaišu, ne rēķinu apmaksas ziņā. Pēdējo gadu laikā nākas konstatēt arī lielu kadru mainību kultūras namu vadītāju un režisoru sastāvā.

Pēdējos divos gados licences tiek izsniegtas aptuveni 210–230 teātru kolektīviem, licencēto iestudējumu skaits svārstās

350–370 iestudējumu robežās.

Līdztekus “parastiem” amatierteātriem, vairākos pagastos un pilsētās darbojas arī bērnu un jauniešu kolektīvi, pēdējo gadu jaunums – pensionāru biedrību un senioru teātri.

Ja iepriekš seminārā uz manu jautājumu, kurš mani redz un par autortiesībām dzird pirmo reizi, pacēlās nedaudz roku, tad pēdējā laikā ierastās telefonsarunas sākas ar frāzi “es tikai nesen sāku strādāt šajā jomā, un man neviens neko nav pastāstījis, kas un kā jādara”. Prieцē, ka pēdējos gados licenču ņēmēju vidū regulāri ir arī Kultūras koledžas studenti, kuri savus diplomdarbu iestudējumus rāda publiski un paši kārtu visas nepieciešamās atļaujas, tādējādi apgūstot šo procesu no pašiem pirmsākumiem.

Latvijā aktīvo amatierteātru skaits ir stabilizējies – pēdējos divos gados licences tiek izsniegtas aptuveni 210–230 teātru kolektīviem, licencēto iestudējumu skaits svārstās 350–370 iestudējumu robežās.

Līdztekus “parastiem” amatierteātriem, vairākos pagastos un pilsētās darbojas arī bērnu un jauniešu kolektīvi, pēdējo gadu jaunums – pensionāru biedrību un senioru teātri. Licences kārtu arī trimdā aizbraukušie, kuri spēlē teātri savās mītnes zemēs – te minams, piemēram, Briseles teātris.

Lielākā daļa amatierteātru gada laikā iestudē vienu izrādi, to parāda dažas reizes un tad sāk strādāt pie jauna materiāla apguves. Taču ir arī teātri, kuru repertuārā ir 3–4, pat 8 iestudējumi, kuri aktīvi arī tiek rādīti publikai pat vairāku gadu garumā, autoriem par to saņemot atlīdzību. Amatierteātru vidē aizvien populārākie autori ir tie, kuriem beidzies autortiesību aizsardzības termiņš – Ādolfs Alunāns,

Rūdolfs Blaumanis, Anna Brigadere, Edvards Vulfs, Aspazija, nu jau arī Kārlis Skalbe. Savukārt no mūsdienu aktīvajā aprītē esošajiem autoriem, ko pārstāv AKKA/LAA, mināmi Aivars Banka, Danskoviцe, Anita Grīniece, Lauris Gundars, Elizabete Hafere, Māra Horna, Baiba Jukņeviцa, Justīne Kļava, Rita Missūne, Andris Niedzvieцis, Zane Pamše, Hermanis Paukšs, Vīgita Pumpure, Lelde Stumbre, Ināra Šteinberga, Māra Zālīte, Monika Zīle un Rūta Žeina. Amatierteātri iestudē arī jau aizsaulē aizgājušo, bet joprojām aizsargāto autoru Anšlava Eglīša, Jāņa Jaunsudrabiņa, Paula Putniņa un Mārtiņa Ziverta lugas. Daži amatierteātri iestudē arī ārvalstu autoru darbus tulkojumā, piemēram, franцus – Īva Žamiaka “Acālīju”, Robēra Tomā “Astoņas mīlošas sievietes”, Žana Anuija “Mēdeju” un “Orķestri”, Žana Pola Sartra “Aiz slēgtām durvīm” vai itāļus – Džanni Rodari pasakas un Aldo Nikolai “Taurenīt, taurenīt..”, tomēr šos iestudējumus drīzāk varētu saukt par izņēmumu kopējā straumē. Parasti tie ir jau profesionālo teātru iestudēti un popularitāti ieguvuši darbi.

Jau par tradīciju ir kļuvusi arī Autortiesību bezgalības balvas (ABB) pasniegšana autoriem, kuru darbus visplašāk izmanto amatierteātros. 2016. gadā Monika Zīle saņēma savu trešo ABB par lugu “Trīs košas dāmas” (21 iestudējums), bet 2018. gadā šī balva tika piešķirta jau ceturto reizi – šoreiz par lugu “Laulības treniņu aģentūra” (12 teātri), kas pieejama arī autores interneta vietnē. 2017. gadā balvu saņēma Rita Missūne par lugu “Dāvana tantei”, kas nu jau iestudēta un AKKA/LAA licencēta 14 amatierteātros. 2019. gadā balvu saņēma Baiba Jukņeviцa par lugu “Pavasara neprāts”, kas iestudēta 20 amatierteātros un pieejama arī elektroniski.

Autoriņiem vēlamies atgādināt – ja amatierteātris sazinās ar jums un izsaka vēlmi iestudēt kādu no jūsu rakstītajām lugām, vienmēr atgādiniet, ka atļauju darba publiskajam izpildījumam teātris varēs saņemt jūs pārstāvošajā autoru organizācijā AKKA/LAA.

Sandra Millere,

AKKA/LAA Literāro un dramatisko darbu nodaļas vadītāja

Autoru organizāciju darbs 2018. gadā

7. novembrī Starptautiskā autoru un komponistu biedrību konfederācija (CISAC) publicēja 2018. gada pārskatu par mūzikas un filmu autoriem, gleznotājiem, fotogrāfiem, dramaturgiem un rakstniekiem iekasēto autoratlīdzību – pirmoreiz vēsturē tā sasniegusi 9,65 miljardus EUR. Pateicoties tam, ka pieprasījums pēc mūzikas un video strauji audzis

interneta pakalpojumu vidē, par 29% kāpusi atlīdzība, kas iekasēta par darbu digitālu izmantojumu (1,64 mljrd. EUR). Pēdējos 5 gados šī autoratlīdzība gandrīz trīskāršojusies: ja 2014. gadā tā bija lēšama 7,5% no kopapjoma, tagad – jau 17%. Par lauvas tiesu šā pieauguma atbildīgas pasaules tirgus lielvalstis – sevišķi ASV, Francija un Japāna. Palīdz arī jaunī un papildināti licences līgumi, ko autoru biedrības slēdz ar digitālajām platformām – *Spotify*,

Facebook, *Netflix*, *Amazon* u.tml. Vislielākā autoratlīdzība tradicionāli iekasēta mūzikas autoriem – kopsummā 8,5 mljrd. EUR, par 1,8% vairāk nekā 2017. gadā, un, piekto gadu

pēc kārtas arvien pieaugusi, visiem autoriem ievāktā atlīdzība palielinājusies par 0,9%. Samazinājusies par TV un radio izmantotajiem muzikālajiem darbiem

iekasētā summa (–2,4%), savukārt vairāk (+0,5%) ievācts par dzīvo izpildījumu un fona mūziku. Kopā ņemot, abi sektori kopš 2014. gada stabili auguši – papildus iekasēti 653 mlj. EUR.

CISAC apvieno 232 dalīborganizācijas no 120 valstīm un pārstāv vairāk nekā 4 miljonus autoru visā pasaulē. AKKA/LAA ir CISAC sastāvā kopš 1996. gada, pārstāv vairāk nekā 5 500 Latvijas autoru un vairāk nekā 4 miljonus ārvalstu autoru, pamatojoties uz līgumiem ar mūsu organizācijām. AKKA/LAA kopējā savāktā autoratlīdzība 2018. gadā bija 6,85 miljoni eiro, t.i., par 5% vairāk nekā 2017. gadā.

Latvijas tiesību aktos.

Pagājušajā gada jūnijā stājās spēkā ilgi gaidītās un autoriem labvēlīgās izmaiņas Eiropas Savienības (ES) autortiesību noteikumos, un dalībvalstīm tika doti divi gadi, lai iestrādātu šīs izmaiņas savos likumos. Kopš septembra LR Kultūras ministrijas Autortiesību nodaļa Lindas Zommeres vadībā rīko regulāras darba grupas sanāksmes, lai apspriestu jaunās direktīvas pārņemšanu

Ziņas

Melnbaltās draudzenes

„AKKA/LAA Ziņu”

49. numura krustvārdu

mīklas atminētāja ir

Anna Krapivina!

Balvā – Leona Brieža

romāns “Vilcene un

atraitnis” (apgāds

“Dienas Grāmata”).

Sveicam Annu!

Horizontāli

1. Vispārzināms, nodeldēts izteikums.**5.** Dziesmas posms, kurā ietverta visa melodija un viena dzejas teksta strofa.**10.** Lasāmviela. **11.** Protestantisma dibinātājs (1483–1546). **12.** Virtuozas pasāža dziedāšanā koloratūrsoprāna partijās. **13.** Viena no deviņām mūžām,

liriskās un mīlestības poēzijas aizbildne grieķu mitoloģijā.

16. Viens no nozīmīgākajiem vācu 19. gs. dzejniekiem (1797–1856).**17.** Skanējuma pārtraukums uz noteiktu laika sprīdi. **19.** Masu skatu dalībnieki. **20.** Pārsvarā ar bērnu daiļliteratūru saistīta latviešu grāmatu ilustratore un rakstniece (1914–2014). **22.** Daļa, kas kādam pienākas. **23.** Diakritiska zīme. **25.** Augsts dievs skandināvu mitoloģijā. **27.** Pirmais latviešu aktieris, kas uzaicināts pievienoties kādam Rietumeiropas teātra štatam. **29.** Nomāt jahtu. **31.** Morāle. **34.** Īsa muzikāla frāze, kas atkārtojas dzežā. **37.** Muromieša vārds Raiņa lugā. **38.** Morāles normu, principu un ideālu kopums. **39.** 2019. gada AKKA/LAA Autortiesību bezgalības balvas laureāte. **40.** Latviešu kantrimūzikas grupa “...jūdze”. **41.** Reklāmas veids: paziņojums par muzikālu priekšnesumu.

Vertikāli

2. Iestudēt un izrādīt muzikāli dramatisku darbu. **3.** Latīņamerikā izplatīts mūzikas stils. **4.** Vokāli skaņdarbi sešām balsīm. **5.** Starptautiski norēķini bez skaidras naudas. **6.** A. Kristi romānu varonis. **7.** Uzkausēts pārklājums. **8.** Vācu dzejnieks, dramaturgs (1759–1805). **9.** Skatuviskā darbības, dejas un vokālās mākslas apvienojums. **14.** Mandeļu liķieris. **15.** Papīra figūriņu locīšanas māksla – japāņu tradīcija kopš 12. gs. **17.** Muzikāli dramatiskā darba tēls. **18.** Uzbūvēt ko virzienā uz augšu. **21.** Īsi kinofilmas fragmenti. **22.** Izrāde. **23.** Piesitiens, īpaša veida pieskaršanās klavieru taustiņiem. **24.** Seno skandināvu – kalnu, mežu un ūdeņu gaisa būtne. **26.** Saturs. **28.** Komponists, kas kopā ar M. Zālīti radīja poēmu “Kā ābeļdārzs ir brīvība”. **30.** Tauta Eiropā. **32.** Dž. Verdi opera, kuras librets veidots pēc V. Sardu drāmas. **33.** Latviešu kokačelnieks (1904–1979), Tērvetes parka skulptūru autors. **35.** Franču rakstnieks, dramaturgs, dzejnieks (1840–1902). **36.** Pikaso sievas vārds.

„AKKA/LAA Ziņu”

49. numura

krustvārdu mīklas atrisinājums

Horizontāli

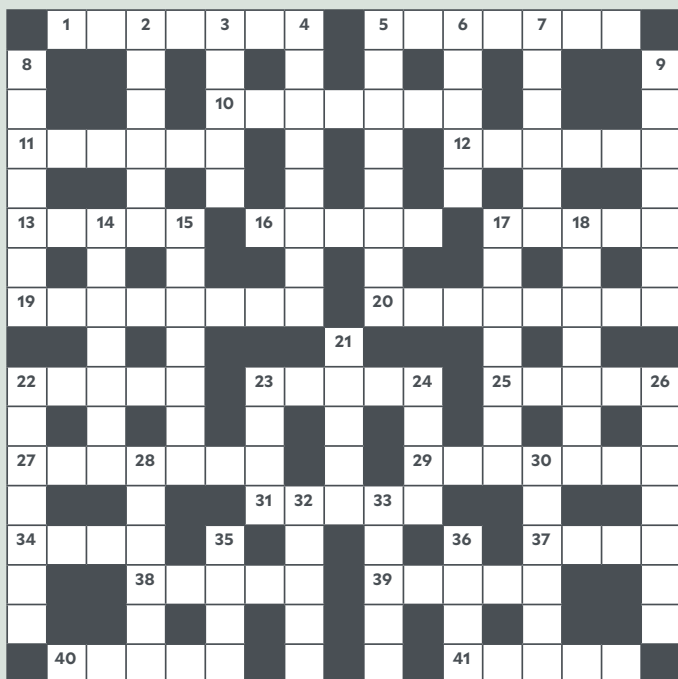
- 3.** Trohajs.
- 9.** Fonēma.
- 10.** Avuāri.
- 11.** Laikmā.
- 12.** Lūsēns.
- 14.** Ezis.
- 15.** Aile.
- 17.** „Kamēr...”
- 20.** Sudoku.
- 21.** Svifts.
- 22.** Vaice.
- 25.** Garūta.
- 26.** Skanda.
- 27.** „Lurda”.
- 28.** Etna.
- 31.** Ejas.
- 33.** Reps.
- 34.** Tips.
- 37.** Auce.
- 38.** Svabada.
- 41.** Oslo.
- 42.** Promenēt.
- 43.** „Spartaks”.

Vertikāli

- 1.** Efemers.
- 2.** Vēdas.
- 3.** Tanka.
- 4.** Oktāva.
- 5.** Ateljē.
- 6.** Sakss.
- 7.** Zurna.
- 8.** Vinters.
- 11.** Lindgrēna.
- 13.** Simfonija.
- 16.** Skets.
- 18.** Moi.
- 19.** Švika.
- 23.** Ašugs.
- 24.** Cedēt.
- 28.** Estamps.
- 29.** Nelsons.
- 30.** Apsaras.
- 32.** Sinopse.
- 35.** Gemma.
- 36.** Forte.
- 39.** Akts.
- 40.** Apse.

Pareizā atbilde:
atminētajā tekstā ir **13** burtu “R”.

Jura Sosnovska krustvārdu mīkla

Atrisinātajā krustvārdu mīklā saskaitiet burtus „U”, atzīmējiet to skaitu atbildes kuponā un ar norādi „Krustvārdu mīkla” līdz 2020. gada 28. februārim atsūtiet uz AKKA/LAA: A. Čaka 97, Rīga, LV-1011 vai info@akka-laa.lv.

Kuponi, kuros būs norādīts pareizais „U” burtu skaits, piedalīsies izlozē, kur trīs no sūtītājiem saņems balvu – vērtīgu grāmatu.

Atbildes kupons

Atminētajā tekstā burts „U”
parādās reizes

Vārds:

Uzvārds:

Tālrunis:

AKKA/LAA Ziņas

- ISSN 1407-4672 • Izdevējs: Autortiesību un komunikācijas konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība •
- A. Čaka 97, Rīga, LV-1011, Latvija • tālr.: +371 67506131 • fakss: +371 67315620 • e-pasts: info@akka-laa.lv •
- www.akka-laa.lv •
- Par izdevumu atbild lewa Kolmane • Dizains: Grafus •